

Wyrok z dnia 19 stycznia 2000 r.

I PKN 495/99

Nawet niedopuszczalna zmiana umowy o pracę na czas nie określony na umowę o pracę na czas określony w trybie wypowiedzenia warunków pracy (art. 42 KP) jest skuteczna i może być wzruszona na podstawie orzeczenia sądu przywracającego do pracy na poprzednich warunkach.

Przewodniczący SSN Teresa Flemming-Kulesza, Sędziowie SN: Józef Iwulski, Jerzy Kwaśniewski (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 19 stycznia 2000 r. sprawy z powództwa Marii F.-S., Krzysztofa O. i Wiesława K. przeciwko Teatrowi „B.P.” w T. o ustalenie i zapłatę, na skutek kasacji powodów od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Toruniu z dnia 27 maja 1999 r. [...]

o d d a l i ł kasację i nie obciążył powodów kosztami postępowania kasacyjnego.

U z a s a d n i e n i e

Powodowie Maria F.-S., Krzysztof O. i Wiesław K. żądali co do każdego z nich ustalenia, że pozostają w stosunku pracy z pozwanym Teatrem „B.P.”, dopuszczenia do pracy oraz zasądzenia wynagrodzenia z tytułu gotowości do świadczenia pracy.

Wyrokiem z dnia 1 kwietnia 1999 r. Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Toruniu oddalił powództwa zasądając od każdego z powodów na rzecz pozwanego Teatru po 200 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Apelacje powodów oddalił Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Toruniu wyrokiem z dnia 27 maja 1999 r.

Kasację od powyższego wyroku wnieśli powodowie opierając ją wyłącznie na podstawie przewidzianej w art. 393¹ pkt 1 KPC, z zarzutem błędnej wykładni art. 42 KP przez „przyjęcie, że pozwany skutecznie wypowiedział zmieniająco warunki pracy, względnie naruszenie art. 29 KP poprzez błędną jego wykładnię i przyjęcie, że

strony nie były związane umową na czas nie określony”. Wskazując na tę podstawę wnoszący kasację żądali zmiany zaskarżonego wyroku i ustalenia istnienia stosunku pracy między powodami a pozwanym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Powodowie uważają, iż nie jest dopuszczalne dokonanie w drodze wypowiedzenia warunków pracy i płacy zmiany umowy o pracę zawartej na czas nie określony na umowę na czas określony. Pogląd powyższy nie nasuwa zastrzeżeń i został podzielony w zaskarżonym wyroku zgodnie z uchwałą składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 28 kwietnia 1994 r., I PZP 52/93 (OSNAP 1994 z. 11, poz. 169). Przedstawiony w kasacji sporny problem odnosi się do skutków prawnych dokonania przez pozwanego pracodawcę w 1994 r. w drodze wypowiedzenia, o którym mowa w art. 42 KP, zmiany umów o pracę z powodami z ich rodzaju na czas nie określony na umowy na czas określony. W tym zakresie powodowie uważają, iż wadliwość tego wypowiedzenia oznacza, iż nie wywołało ono żadnych skutków prawnych. Należy uważać, że w dalszym ciągu – tak jakby wypowiedzenie nie nastąpiło – strony związane są umowami o pracę na czas nie określony, co powoduje też w konsekwencji swoistą bezprzedmiotowość (czy niewywoływanie skutków prawnych) przez kolejne umowy na czas określony, które strony zawierały na okresy od 1 września 1994 r. do 31 sierpnia 1998 r. Sąd Okręgowy w zaskarżonym wyroku uznał bezzasadność powyższego stanowiska powodów zarówno w płaszczyźnie interpretacji, jak i zastosowania powołanych przepisów. Nie jest bowiem tak, stwierdził Sąd Okręgowy – że wadliwe wypowiedzenie nie wywołuje skutków prawnych. Przeciwnie, jest ono skuteczne, a uchylenie skutków bezprawności czynności pracodawcy może nastąpić tylko w ramach dochodzenia przez pracownika określonych roszczeń w przewidzianym do tego trybie i z zachowaniem terminów określonych w art. 264 KP. Niezależnie od tego z ustalonego stanu faktycznego wynika, że powodowie przez kilka lat nie tylko nie zgłosili żadnego roszczenia przeciwko przedmiotowemu wypowiedzeniu, ale przeciwnie zawierali z pozwanym kolejne umowy o pracę na czas określony – ostatnią do 31 sierpnia 1998 r. Umowy te zostały zawarte zgodnie z niewadliwie powziętymi oświadczeniami woli stron, w konsekwencji czego stosunek pracy od 1 września 1994 r. do 31 sierpnia 1998 r. wynikał z umów na czas określony i ustał po upływie okresu określonego w ostatniej z nich.

Sąd Najwyższy w pełni podziela ocenę prawną zaskarżonego wyroku, mając przy tym na względzie to, że ustalenia faktyczne tego wyroku nie zostały przedstawione Sądowi Najwyższemu do rozpoznania, skoro kasacja nie powołuje się na podstawę dotyczącą naruszenia przepisów postępowania (por. art. 393¹ pkt 2 KPC i art. 393¹¹ KPC).

Jeżeli chodzi o art. 77 KC w związku z art. 300 KP, to Sąd Okręgowy przepis ten – stanowiący o tym, że jeżeli umowa została zawarta na piśmie, jej uzupełnienie, zmiana albo rozwiązanie za zgodą obu stron, jak również odstąpienie od niej powinno być także stwierdzone pismem – przywołał w ramach oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego. Uznał mianowicie, że „o ile były jakieś uzupełnienia czy zmiany umów o pracę zawartych pomiędzy stronami, to winny one nastąpić w takiej samej formie jak zasadnicza umowa czyli na piśmie. Powodowie nie wykazali w procesie aby strony uzgodniły coś ponad to, co zawierają umowy na czas określony, co roku odnawiane między stronami na sezon artystyczny”.

W uzasadnieniu kasacji nieadekwatnie do przedstawionej oceny prawnej zaskarżonego wyroku zarzucono, jakoby na skutek powołania się Sądu na art. 77 KC naruszona została zasada wynikająca z art. 29 KP, iż ważność zachowuje także umowa ustna, a nawet zawarta w sposób dorozumiany. Pogląd ten nie budzi zastrzeżeń, jednakże bezpodstawny jest zarzut kasacji jakoby w zaskarżonym wyroku wyrażony został pogląd odmienny.

Z powyższych przyczyn, skoro kasacja nie ma usprawiedliwionej podstawy, podlegała oddaleniu stosownie do art. 393¹² KPC.

=====